

vijeća - "Elektronski zdravstveni zapisi. Postizanje učinkovitoga i etičnog legalnog i spisovodstvenog okvira". Projekt je okupio stručnjake koji se bave pitanjima spisovodstva, privatnosti, povjerljivosti, intelektualnog vlasništva, medicinskih načela i etike, kako bi odgovorio na brojne probleme. Istraživanje je zahtijevalo razvoj inovativnih istraživačkih instrumenata koji predstavljaju primjer metodologije koja se bavi multidisciplinarnim pitanjima i prioritetima. Članak donosi analizu dizajna, metoda, instrumenata te otkrića primijenjenih tijekom rada na tom projektu.

Hrvoje Baričević

Archives and Manuscripts, The Journal of the Australian Society of Archivists, 35, 1(2007)

Svibanjski broj časopisa Društva australskih arhivista iz 2007. otvara uvodnik urednice Katherine Gallen obilježen poticanjem objavljivanja, uz teme poput problematike domorodačkih zajednica, novih idejnih i teorijskih postignuća stručnjaka akademskog obrazovanja iz područja arhivistike i spisovodstva radi prihvaćanja globalne rasprave svih interesnih skupina. Četiri članka uvrštena u ovaj broj predstavljaju takvu uredničku politiku časopisa.

Možda neuobičajeno, no posve opravdano, prvi tekst ovoga broja nekrolog je posvećen dr. Thei Melvie Exley (1923-2007), počasnoj članici Društva australskih arhivista, prvoj ženi na čelu regionalnog ureda *Commonwealth Archives Officea*, današnjeg Nacionalnog arhiva Australije (*National Archives of Australia*), prvoj nacionalnoj višoj arhivistici za korištenje i dostupnost te prvoj direktorici za zaštitu australskog arhiva. Bogata stručna biografija smješta pokojnu Theu Melvie Exley među vodeća imena organiziranja moderne arhivske službe u Australiji, osobito u područjima politike dostupnosti, arhivskog zakonodavstva, a kasnije kao prve direktorice konzervacije i u području zaštite gradiva. Radnu energiju iskazala je i nakon umirovljenja doktoriravši 2000. iz područja povijesti umjetnosti. Australaska joj se stručna zajednica odužila nagradama i priznanjima.

Sharon Huebner i Kooramyee Cooper autorice su prvoga članka *Koorie Culture and Technology: A digital archive project for Victorian Koorie communities* (*Koorie kultura i tehnologija: Projekt digitalnog arhiva za Koorie zajednicu Viktorije*), str. 18-32, temeljenog na izlaganju pripremljenom za konferenciju Arhivskog društva Australije, održanu u Wellingtonu u listopadu 2005. Iz kraćih je uvodnih radnih biografija autorica vidljivo kako su obje zbog višegodišnjeg zanimanja, a Kooramyee Cooper i poradi osobnoga identiteta, uključene u projekte namijenjene proučavanju, zaštiti i prezentiranju kulturnoga nasljeđa domorodačkoga stanovništva jugoistočne Australije, područja države Viktorije. Pitanjima očuvanja identiteta zajednica Aboridžina arhivska se zajednica Australije, koliko

je vidljivo kroz objavljene stručne radove posljednjih godina, posebice zanima. Člankom je obuhvaćeno upoznavanje s arhivskim projektom o Koorie nasljeđu, započetom kao pilot-projekt 2003. godine (*Koorie Heritage Archive*). Naziv Koorie koriste za sebe sami pripadnici domorodačke zajednice, a članovi te manjinske skupine, prihvaćeni i cijenjeni unutar zajednice kao savjetodavci i mudraci, bez obzira na biološku dob označeni su pojmom "Elders" (stariji -seniori) i posebno su istaknuti nositelji oralnog svjedočanstva obuhvaćenog digitalnim projektom. Korištenjem funkcionalnih tehnoloških mogućnosti bogate medijske biblioteke i sakupljača metapodataka za pridruživanje informacija o jedinicama u biblioteci (foto- i videodokumentacije), sustav projekta omogućuje pristup i unos podataka, ali i njihovu zaštitu, dajući pripadnicima domorodačkih skupina priliku da podijele svoje znanje i kulturno nasljeđe s budućim generacijama i ostalim etničkim skupinama. Autorica Kooramye Cooper pomalo emotivnim tonom naglašava ideju specifičnosti projekta koji omogućuje korištenje podataka unutar samih zajednica, neovisno o vladinim arhivima i agencijama, što odgovara mentalitetu tih zajednica, osobito zbog trauma kojima su bili izloženi u okruženju "bijelog čovjeka".

Leisa Gibbons, poslijediplomantica studija na Sveučilištu Monach Information Management and Systems, specijalistica za upravljanje arhivskim, bibliotečnim i registraturnim gradivom, donosi članak *Cultural film heritage and independent film production in Australia (Kulturna filmska baština i nezavisna filmska produkcija u Australiji)*, str. 34-52, kojim pokušava upozoriti na promjenjivost i široku rasprostranjenost digitalne tehnologije kao nosača audiovizualne informacije, iz koje valja izdvojiti kulturne vrijednosti s jedne strane, te institucionalne i komercijalne probleme korištenja i čuvanja proizvoda filmske produkcije s druge. Analizom odnosa australske filmske i televizijske industrije i vladinih tijela koja financijski podupiru odabrane uratke, autorica donosi poglede na svijet virtualnog, svijet malih priča koje nastaju u okvirima dostupne tehnologije i traže adekvatno mjesto u području arhivskog, dakle vrijednog.

Information Flows: The real art of Information Management and Freedom of Information (Kolanje informacija: Prava umjetnost upravljanja informacijama i sloboda informacija), str. 54-81, tekst je koji potpisuju Rick Snell, predavač upravnog prava na Sveučilištu Tasmanije i Peter Sebina, predavač *archives and records managementa* na Sveučilištu u Botswani. Članak se bavi ključnim problemima upravljanja informacijama i slobodom informacija (FOI), kao neraskidivo vezanima uz spisovodstvo u informacijskoj eri, oslanjajući se na ideje Josepha Stiglitz. Danas je više od sedamdeset zemalja prihvatilo neki od oblika FOI zakonodavnih okvira, ali kompleksno pitanje javnog pristupa vladinim informacijama, zahvaćajući u područje privatnog arhivskog gradiva te tajnosti i otvorenosti informacija, politike javne rasprave i prava građana, rješavanjem svih uključivih interesa, može još uvijek težiti pojednostavljenom idealu mantre Paula Chadwicka u 19 riječi: *The right information / to the right people / for the right*

reason / in the right way / at the right time (prev. D.M.: Prava informacija / pravim osobama / zbog pravog razloga / na pravi način / u pravo vrijeme).

Michael Piggott, obrazovanjem povjesničar i arhivist, između ostaloga arhivist Sveučilišta u Melbourneu, s interesima u području vrednovanja, povijesti arhivistike i obrazovanja, nudi pregledni članak *Archivists and historians; archives and history* (*Arhivisti i povjesničari; arhivsko gradivo i povijest*), str. 82-94. Iako bi naslov mogao sugerirati da je riječ o problemsko-teorijskom razlaganju, autor ovdje nudi prikaz nekoliko pristupa arhivsko-povjesničarske perspektive, oslanjajući se putem tih primjera na vječitu raspravu o podudarnosti uloga i ciljeva struke, uzajamnom nadmetanju za primat nad skrbi za pamćenjem naroda, naročito u temama duboko utkanim u političke interese. U Australiji arhivisti potječu mahom od kvalificiranih povjesničara, pa je ovaj rad namijenjen ponajprije spisovoditeljima kako bi podsjetio na starije rasprave. Tako Piggott prikazuje i donekle propituje nekoliko radova. Prvo predstavlja pristup Richarda Coxa i njegovu knjigu *Lester J. Cappon and the relationship of history, archives and scholarship in the golden age of archival theory*, američkog predratnog povjesničara koji je promicao objavljivanje i obradu gradiva u službi povjesničara, zatim se osvrće na web objavu transkripata Roberta Mannea pod nazivom *The Stolen Generations: A documentary collection*, o pitanjima domorodačko-bjelačkih odnosa, koja je izazvala polemiku s novinarom Andrewom Boltom. Autor se osvrće i na rad Johna Thompsona, *The Patrician and the Bloke*; *Geoffrey Serle and the Making of Australian History*, koji se bavio biografijom Johna Monasha, generala iz II. svjetskog rata, prikupivši njegovu ostavštinu. Piggott u tekstu kritički analizira i esej Inge Clendinnen, *The History Question; Who Owns the Past?*, koja se bavi poviješću Asteka i Maja, ali i temama holocausta te domorodačko/bjelačkih interakcija. Posljednji prikaz pripada web izvoru Vroom (*Virtual Reading Room*), nastalom u Australskom nacionalnom arhivu i namijenjenom učenicima i nastavnicima srednjih škola, koji omogućuje *online* pristup digitaliziranim dokumentima i fotografijama tog arhiva.

Poglavlje *Reviews* obuhvaća u ovom broju prikaze sljedećih naslova australske i strane provenijencije (str. 96-133): Sylvia Martin, *Ida Leeson: a life*, Crows Nest, NSW 2006; Adrian Brown, *Archiving Websites: A Practical Guide for Information Management Professionals*, London 2005; Ken Munden (ed.), *Archives and the Public Interest: Selected Essays by Ernst Posner*, Chicago 2006; Public Records Office Victoria, *Aboriginal Affairs Victoria and Victorian Koorie Records Taskforce, Finding your story - A Resource Manual to the Records of the Stolen Generations in Victoria*, Melbourne 2005; National Archives of Australia, *Tracking Family - A Guide to Aboriginal records relating to the Northern Territory*, Canberra 2006; Roderic Campbell, *Gordon Samuels Looking Back - A University Cancellor Reflects*, NSW 2005; James M. O'Toole and Richard J. Cox, *Understanding Archives and Manuscripts*, Chicago 2006; Niklaus Bütikofer, Hans Hofman and Seamus Ross (eds.), *Managing and Archiving Records in the Digital Era: Changing Professional Orientations*, Baden 2006; Ross Harvey,

Preserving Digital Materials, München 2005; Geoffrey Bolton, *In the service of the company: letters of Sir Edward Parry, Commissioner to the Australian Agricultural Company*, ANU Archives Program, 2005; Shaune Lakin, *Contact: Photographs from the Australian War Memorial collection*, Canberra 2006; Mary Lynn Ritzenthaler and Diane Vogt-O'Connor et al, *Photographs: Archival care and management*, Chicago 2006; Waverly Lowell and Tawny Ryan Nelb, *Architectural Records: Managing design and construction records*, Chicago 2006; Peter J. Tyler, *Humble and Obedient Servants: The Administration of New South Wales, Vol II, 1901-1960*, Sydney 2006; John Bender and Michael Marrinan (eds.), *Regimes of Description: In the Archive of the Eighteenth Century*, Stanford, California 2005.

Prvi svezak iz 2007. godine završava poglavljem s novostima iz australske arhivske zajednice (str. 134-164), koji uređuje Helen Morgan te na kraju rubrikom međunarodnih stručnih vijesti (str. 166-175), pod uredništvom Evelyn Wareham.

Diana Mikšić

Archives and Manuscripts. The Journal of the Australian Society of Archivists, 35, 2(2007); 36, 1(2008)

Časopis Australskog društva arhivista (*Australian Society of Archivist, ASA*) u **drugom broju za 2007. godinu** sadrži četiri cjeline: prvu cjelinu čine četiri stručna rada s područja arhivistike, u drugoj su predstavljeni zaslužni i nagrađeni australski arhivisti, treća cjelina donosi prikaze stručne literature dok se u četvrtoj nalaze kratke novosti o projektima, izložbama, tečajevima i raznim drugim događanjima vezanima uz arhivističku teoriju i praksu.

U uvodniku (8) saznajemo da je ovo posljednji broj kojemu je urednica Katherine Gallen, kao i da u ovome broju nedostaje uobičajeni blok s međunarodnim vijestima iz arhivistike.

Stručni dio časopisa započinje radom skupine autora *Pluralizing the Archival Paradigm through Education: Critical Discussions around the Pacific Rim* (10-39). Ann Gilliland, Andrew Lau, Yang Lu, Sue McKemmish, Shilpa Rele i Kelvin White ukazuju na potrebe arhivističkoga obrazovanja urođenika i drugih marginaliziranih zajednica zemalja koje se nalaze uokolo i u Tihom oceanu (*Pacific Rim*), što je ujedno i cilj projekta *Pluralizing the Archival Paradigm through Education*, što ga na dva sveučilišta vode Anne Gilliland (UCLA) i Sue McKemmish (Monash University). Nakon iznošenja argumenata kojima se opravdava zagovaranje pluralizma u obrazovanju arhivista, upozorava se da se marginalizacija određenih zajednica jasno očituje u njihovoj nedovoljnoj zastuplje-